

Päätöksiä

KHO:2019:24

KHO:2019:23

KHO:2019:22

KHO:2019:21

KHO:2019:20

KHO:2019:19

KHO:2019:18

KHO:2019:17

KHO:2019:16

KHO:2019:15

KHO:2019:14

KHO:2019:13

KHO:2019:12

KHO:2019:11

KHO:2019:10

KHO:2019:9

KHO:2019:8

KHO:2019:7

KHO:2019:6

KHO:2019:5

«

1 / 61

»

Etusivu » Päätöksiä » Vuosikirjapäätökset » Vuosikirjapaatos » KHO:2019:22

KHO:2019:22

Ulkomaalaisasia - Oleskelulupa yksilöllisestä
inhimillisestä syystä - Afganistan - Kabul -
Paluumuutto - Haavoittuva asema - Lapsiperhe

Vuosikirjanumero:
KHO:2019:22
Antopäivä: 7.2.2019
Taltionumero: 405
Diaarinumero: 2907/4/18
ECLI-tunniste:
ECLI:FI:KHO:2019:22

Maahanmuuttovirasto oli hylännyt pitkään Afganistanin ulkopuolella asuneiden A:n ja B:n sekä heidän neljän alaikäisen lapsensa turvapaikkaa ja oleskelulupaa koskevan hakemuksen. Heidän hakemuksensa oli tutkittu suhteessa Kabuliin.

Ajantasaisen maatiedon mukaan Kabuln humanitaarinen tilanne on huonontunut aikaisempaan verrattuna, mikä heikentää ulkopuolelta muuttavien mahdollisuuksia sijoittautua sinne. Valittajien kohdalla oli otettava huomioon, että perheen lapset olivat selvästi alaikäisiä ja yhdellä lapsista oli vakavaa psyykkistä oireilua. Kun Kabuln olosuhteiden lisäksi otettiin huomioon valittajien henkilökohtaisista olosuhteista ja haavoittuvuudesta kokonaisuudessaan saatu selvitys, oleskeluluvan epääminen olisi ulkomaalaislain 52 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla ilmeisen kohtuutonta.

Ulkomaalaislaki 52 § 1 momentti

Päätös, jota valitus koskee

Turun hallinto-oikeus 30.5.2018 nro 18/0605/3

Asian aikaisempi käsittely

Maahanmuuttovirasto on 4.10.2016 antamallaan päätöksellä hylännyt A:n ja B:n (jäljempänä hakijat tai valittajat) sekä heidän neljän alaikäisen lapsensa turvapaikkaa ja oleskelulupaa koskevan hakemuksen sekä päättänyt kääntäytää heidät Afganistaniin.

Maahanmuuttoviraston päätöksestä ilmenee, että hakijat ovat Afganistanin kansalaisia, etniseltä taustaltaan hazaroita ja uskonnoltaan shiiamuslimeita. Maahanmuuttovirasto on hyväksynyt tosi-seikkana, että perhe on asunut Iranissa noin 14 vuoden ajan. Maahanmuuttovirasto on päätöksensä perusteluista ilmenevistä syistä katsonut hakijoiden kotialueeksi Afganistanissa Kabulin.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus on valituksenalaisella päätöksellään hylännyt A:n asiakumppaneineen tekemän valituksen Maahanmuuttoviraston päätöksestä.

Hallinto-oikeus on selostanut päätöksensä perusteluissa valittajien kertomuksia, sekä muuta selvitystä, muun ohessa yhtä lapsista koskevaa psykoterapeutin lausuntoa sekä kahden opettajan antamaa lausuntoa, maatietoutta ja on perustellut päätöstään oleskeluluvan ja kääntäytämisen osalta seuraavasti:

Oikeudellinen arvio

(--)

Perheellä on kiinteät siteet Kabuliin, jossa heillä on myös sukulaisista muodostuva turvaverkko. Perheen vanhemmat ovat kykeneviä huolehtimaan perheensä elatuksesta. Perheen terveydentilasta saatu selvitys ja mielenterveyspalveluiden saatavuutta Kabulissa koskeva maatieto huomioon ottaen asiassa ei ole esitetty merkittäviä perusteita uskoa, että he olisivat terveydellisistä syistä erityisen haavoittuvassa asemassa Kabulissa, missä terveyspalveluita on saatavilla. Lasten etuna on kasvaa ja kehittyä yhdessä vanhempiensa kanssa heille tutussa kulttuuriympäristössä. Valittajat ovat tulleet Suomeen turvapaikanhakijoina, eikä asiassa saatu selvitys tue käsitystä siitä, että heillä olisi asian arvioinnin kannalta merkityksellisiä siteitä Suomeen. Asiassa ei ole il-

mennyt perusteita oleskeluluvan myöntämiseksi ulkomaalaislain 52 § 1 momentin mukaisen yksilöllisen inhimillisen syyn vuoksi.

(--)

Hallinto-oikeuden soveltatut oikeusohjeet pääasian osalta

Ulkomaalaislaki 6 §, 52 § 1 momentti, 87 § 1 momentti, 87 a §, 87 b §, 88 §, 88 c §, 146 §, 147 § ja 148 §

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Ville Härmä ja Laura Ranta. Esittelijä Sylvia Valivaara.

Käsittely korkeimmassa hallinto-oikeudessa

Valittajat ovat pyytäneet lupaa valittaa hallinto-oikeuden päätöksestä. Valittajat ovat vaatineet, että hallinto-oikeuden ja Maahanmuuttoviraston päätökset kumotaan ja heille myönnetään kansainvälistä suojelua tai oleskeluluvat yksilöllisestä inhimillisestä syystä. Lisäksi he ovat vaatineet, että maasta poistamisen täytäntöönpano kielletään.

Valittajat ovat esittäneet vaatimustensa tueksi oleskeluluvan ja käännättämisen osalta muun ohessa seuraavaa:

Valittajilla ei ole Kabuliin siteitä eikä heillä ole siellä tarjolla sukulaisten turvaverkkoa. Kabuln tilanne on vakavasti heikentynyt Talebanin vallattua yhä enemmän alaa ympäri maata. Erityisesti yksi perheen lapsista on traumatisoitunut ja tarvitsee psykiatrista hoitoa. Lapsilla ei ole mitään siteitä Afganistaniin. Käännättämisen kokonaisharkinta puoltaa oleskeluluvan myöntämistä.

Merkitään, että korkein hallinto-oikeus on 27.9.2018 antamallaan välipäätöksellä taltionumero 4436 kieltänyt maasta poistamisen täytäntöönpanon, kunnes korkein hallinto-oikeus on ratkaisuvalituslupahakemuksen tai asiassa toisin määrätään.

Maahanmuuttovirasto on 18.10.2018 antanut lausunnon, jonka mukaan Maahanmuuttovirasto on 11.9.2018 päivätyllä ohjepäivityksellä (MIGDnro-2018-1548) päivittänyt afganistanilaisten turvapaikanhakijoiden kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelystä ja ratkaisemisesta annettua ohjetta (MIGDnro-2018-1068) sisäistä pakoa käsittelevän osion (luku 5) osalta. Ohjepäivityksen mukaan Kabuln yleisten olosuhteiden voidaan katsoa maatiedon perusteella heikentyneen sisäisen paon kannalta, eikä lapsiperheiden kohdalla voida vallitsevissa olosuhteissa soveltaa sisäistä pakoa Kabuliin. Maahanmuuttovirasto on todennut, ettei valittajien kohdalla ole kysymyksessä kuitenkaan sisäisen paon kohtuullisuusharkinta, vaan se, onko ulkomaalaislain 52 §:n mukaisen oleskeluluvan epääminen ilmeisen kohtuutonta paluuolosuhteet huomioon ottaen. Valittajat ovat hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen esittäneet tuoretta selvitystä perheen 9-vuotiaan pojan tilanteesta. 19.6.2018 päivätyssä psykoterapeutin lausunnossa pojan on katsottu olevan psykiatrisen sairaalajakson tarpeessa, jonne hän odottaa paikkaa.

Valittajat ovat antaneet vastaselityksen.

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisu

1. Valituslupahakemus hylätään kansainvälisen suojelun osalta. Korkein hallinto-oikeus ei siten anna ratkaisua valitukseen tältä osin.

2 Korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan ja tutkii asian oleskeluluvan ja käännättämisen osalta. Hallinto-oikeuden ja Maahanmuuttoviraston päätökset kumotaan tältä osin ja asia palautetaan Maahanmuuttovirastolle oleskeluluvan myöntämiseksi yksilöllisestä inhimillisestä syystä.

Perustelut

1. Kansainvälinen suojelu

Sen perusteella, mitä asiassa on esitetty ja mitä asiakirjoista muutoin ilmenee, asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi ei ole kansainvälisen suojelun osalta ulkomaalaislain 196 §:ssä säädettyä valitusluvan myöntämisen perustetta.

2. Oleskelulupa ja käännättäminen

Ulkomaalaislain 52 §:n 1 momentin mukaan Suomessa olevalle ulkomaalaiselle myönnetään jatkuva oleskelulupa, jos oleskeluluvan epääminen olisi ilmeisen kohtuutonta hänen terveydentilansa, Suomessa syntyneiden siteiden tai muun yksilöllisen inhimillisen syyn vuoksi, kun erityisesti otetaan huomioon olosuhteet, joihin hän joutuisi kotimaassaan, tai hänen haavoittuva asemansa.

Valittajat muodostavat nelilapsisen perheen, eivätkä he ole asuneet Afganistanissa yli 20 vuoden lukuun ottamatta kolmen kuukauden pituisia ajanjaksoja vuonna 2012. Valittajista naisen läheisimmät asuu kuitenkin Kabulissa. Valittajat ovat luku- ja kirjoitustaidottomia. Valittajista miehellä on aiempaa työkokemusta. Valittajat ovat etniseltä taustaltaan hazaarit ja uskonnolliselta vakaumukseltaan shiiamuslimeja, joten he kuuluvat sekä uskonnolliseen että etniseen vähemmistöön Kabulissa. Valittajien lapsista tällä hetkellä noin 10-vuotiaalla lapsella on todettu Suomessa vaikeiden psyykkisten traumojen aiheuttamaa oireilua. Psykoterapeutin kesäkuussa 2018 antaman lausunnon mukaan tilanne on kärjistynyt, ja lapsi odottaa paikkaa psykiatriseen sairaalajaksoon.

Valittajilla ei ole kansainvälisen suojelun edellytyksiä suhteessa kansalaisuusvaltioon Afganistaniin. Heidän kohdallaan ei siten ole kysymys sen arvioimisesta, voidaanko heidän edellyttää turvautuvan ulkomaalaislain 88 e §:ssä tarkoitettuun sisäiseen pakoon Kabuliin. Sisäistä pakoa koskevat kannanotot ja suuntaviivat sisältävät kuitenkin tietoa myös paluumuuttajien mahdolli-

suuksista sijoitautua Kabuliin, joten niillä on merkitystä myös nyt esillä olevan asian arvioinnissa.

Kabulin turvallisuustilannetta on käsitelty 28.6.2018 annetussa ratkaisussa KHO 2018:94. Ratkaisussa selostettujen maatietolähteiden perusteella on arvioitu, että Kabulin turvallisuustilanne oli heikentynyt vuodesta 2017 lähtien. Isis on tehnyt muun ohella shiiauskoisia hazaroita kohtaan suunnattuja iskuja, mikä on heikentänyt shiivähemmistön turvallisuustilannetta.

Syksyllä 2018 väkivaltaisuuksia kaupungissa aiheuttivat muun ohella lokakuussa järjestetyt parlamenttivaalit. Myös vuodelle 2019 suunniteltujen presidentinvaalien pelätään aiheuttavan väkivaltaisuuksia. (*UNAMA Assistance Mission in Afghanistan: Afghanistan, Protection of Civilians in Armed Conflict, Special Report: 2018 Elections Violence, November 2018.*)

Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston kannanoton mukaan sisäistä pakoa Kabuliin ei ole yleensä pidettävä kohtuullisena tietyille haavoittuvassa asemassa oleville ryhmille, eli yksinäisille naisille ja lapsille, lapsiperheille, vanhuksille, vakavasti sairaille tai vammaisille henkilöille, sekä pitkään Afganistanin ulkopuolella asuneille henkilöille, mikäli henkilöllä ei ole riittävä turvaverkko Kabulissa. Kuitenkin yksilölliset olosuhteet, kuten henkilön taloudelliset varat, otetaan arvioinnissa huomioon. (*EASO – European Asylum Support Office: Country Guidance: Afghanistan; Guidance note and common analysis, June 2018.*)

YK:n pakolaisasiain valtuutetun (UNHCR) suuntaaviivojen mukaan Kabulin turvallisuuden heikentessä myös yleiset edellytykset suhteellisen normaaliin elämään kaupungissa vaikeutuvat. Kabulin väkiluku kasvaa voimakkaimmin Afganistanissa, koska sisäinen pako ja paluumuutto Iranista ja Pakistanista kohdistuvat eniten juuri Kabuliin. Kaupungin kantokyky on ylitymässä tarpeellisen infrastruktuurin, palveluiden ja työpaikkojen luomisessa, ja tämä heikentää kaupungin yleisiä olosuhteita sisäisen paon tai paluumuuton kannalta muun ohella siten, että arvion mukaan 70 prosenttia kaupungin väestöstä asuu epävirallisissa asutuksissa. Kabulin nykyinen turvallisuus- ja ihmisoikeustilanne sekä humanitaarinen tilanne huomioon ottaen sisäinen pako tai paluumuutto Kabuliin ei ole yleisesti mahdollinen. (*UNHCR Eligibility Guidelines for Assessing the International Protection Needs of Asylum-Seekers from Afghanistan, 30 August 2018.*)

Ajantasaisen maatiedon mukaan Kabulin humanitaarinen tilanne on huonontunut aikaisempaan verrattuna, mikä heikentää ulkopuolelta muuttavien mahdollisuuksia sijoitautua sinne. Vaikka valittajilla saattaisi olla jonkinasteista turvaverkostoa Kabulissa, heidän kohdallaan on otettava huomioon, että perheen kaikki lapset ovat selvästi alaikäisiä ja yhdellä lapsista on vakavaa psyykkistä oireilua. Kabulin tämän hetkinen yleinen tilanne on heikentynyt erityisesti lapsiperheiden ja Afganistanin ulkopuolella pitkään eläneiden paluumuuttajien osalta Maahanmuuttoviraston ja hallinto-oikeuden asiassa antamien ratkaisujen jälkeen. Kun Kabulin olosuhteiden lisäksi otetaan huomioon valittajien henkilökohtaisista olosuhteista ja haavoittuvuudesta kokonaisuudessaan saatu selvitys, oleskeluluvan epääminen olisi ulkomaalaislain 52 §:n 1 momentissa tarjotulla tavalla ilmeisen kohtuutonta.

Edellä lausuttuun nähden hallinto-oikeuden ja Maahanmuuttoviraston päätökset on kumottava ulkomaalaislain 52 §:n nojalla myönnettävän oleskeluluvan osalta sekä käännettämisen osalta ja asia palautettava Maahanmuuttovirastolle oleskeluluvan myöntämiseksi.

Asian ovat ratkaisseet oikeusneuvokset Anne E. Niemi, Hannu Ranta, Kari Tornikoski, Tuomas Kuokkanen ja Jaakko Autio. Asian esittelijä Elina Nyholm.

Julkaistu 7.2.2019

Tulosta | Sivun alkuun

Palaute - Tietoa sivustosta - Yhteystiedot

Alueelliset hallinto-oikeudet
Markkinaoikeus
Vakuutus-oikeus
Kansainvälinen yhteistyö
Näin asiat KHO:ssa
Tietosuojat
Vuosikertomukset
Diaarikaava

Tiedotteet
Presidentin puheita
Medialle
Avoimet tehtävät

Vuosikirjapäätökset
Lyhyet ratkaisuselosteet
Muita päätöksiä
Julkaisuohje